

Sprache: Bosnisch – Kroatisch – Serbisch (B-K-S)

Jezik: Bosanski – Hrvatski – Srpski (B-H-S)

Hans Brügelmann

Erika Brinkmann

Schulanfang im Lesen und Schreiben: Zehn Tipps für Eltern

Školski početak u čitanju i pisanju: Deset uputstava za roditelje

Osnovno pravilo: Ne pokušavajte biti učitelj svome djetetu. Ali, pružite mu približnu mogućnost da bude radoznalo na on što je napisano u knjigama, na etiketama, na tablama, itd. Prije svega biste na spontana pitanja djeteta i na njegovo interesovanje za pisanje uvijek trebali odgovoriti sa informacijama i podrškom.

Nekoliko konkretnih prijedloga:

Čitajte svom djetetu kad god je to moguće.

Pustite dijete da samo bira knjige i časopise, početak i dužinu trajanja čitanja. Ako i Vaše dijete gleda u knjigu, Vi možete prilikom čitanja pokazivati prstom riječ po riječ. Istovremeno pravite kratke pauze kod izgovaranja, tako da dijete može zapaziti koji govorni i pismeni odlomci pripadaju zajedno.

Isto tako ako Vi čitate nešto za sebe: Govorite tekst tiho, ako je Vaše dijete u blizini.

Mnoga djeca i ne znaju šta to njihovi roditelji rade, dok gledaju u jednu knjigu ili u neke novine. Osim toga, dijete će tako postati znatiželjno na to šta Vi čitate. Tada možete sa djetetom pričati o slici u novinskom izvještaju i istovremeno pokazati na tekst: „Ovdje stoji između ostalog još.....“ Tako će postati svjesno razlike između crtanja/slikanja slika i između čitanja/pisanja slova.

Komentirajte vlastito čitanje i pismene aktivnosti.

Govorite i kada pišete vašu ceduljicu za kupovinu. Pitajte Vaše dijete: „Šta još moram zapisati da ne bismo zaboravili u kupovini?“ Čitajte u trgovini glasno sa ceduljice za kupovinu: „Ovdje još piše jedan kilogram šećera - gdje ćemo ga naći? Aha, tu piše šećer?“ Kada tražite robu na policama izgovarajte tiho: „Tu gore piše šećer, tu sol – gdje piše na pakovanju brašno?“

Pustite djetetu da pogada šta znače natpisi i table:

na ulici, u reklamama, na pakovanju.

Skrenite pažnju na sličnost riječi za koje se ono interesira: „Vidi: Gore naprijed stoji tabla policija isto kao i tabla pošta – i početak riječi se izgovara slično:

P-olicija, P-ošta.“

Ali ne vježbajte sa djetetom abecedu ili način na koji se pišu pojedine riječi. Ostanite kod povremenih uputa i kod odgovora na jasna pitanja djeteta.

Igrajte igre sa riječima:

„ Koje riječi na početku zvuče slično?“ Učinite zadatak jasnim kroz primjere: Njemački:

Lampe – Licht – Luft ... (*lampa – svjetlo – zrak ...*)

Bosanski – Hrvatski – Srpski: lampa - list - lav ... (*Lampe – Blatt – Löwe...*)

Ili izigravajte robota: „Ja sam jedan robot. On priča uvijek ovako isprekidano. Šta on misli kada kaže O – M –A / b-a-b-a?“ – „Sada ti pričaj kao jedan robot.“

Pažnja: Ne izgovarati ...Be, Ce, De,... nego izgovarati glas po glas A-B-C-D...

Isto tako i rime i zadatke kao: „Ja vidim nešto, što ti ne vidiš, riječ počinje sa O“, unapređuje svjesno govorenje. Tako će dijete obratiti pažnju na glasove iz jezika, na koje se slovima nadovezuje pisanje.

Ako vaše dijete crta slike: Pričajte sa njim o tome šta crta.

Formulirajte iz toga što dijete kaže jedan pojednostavljeni opis slike. Ponudite mu to kao naslov za naslikano: „Aha - auto juri – hoćeš li da ti to ispod napišem?“ Prilikom pisanja govorite lagano da dijete doživi kako od govora nastaje pisanje. Upitajte ponekad kod crtanja jedne slike: „Hoćeš li da ti tu napišem tvoje ime?“ Najbolje je da pišete štampanim slovima, po mogućnosti velikim od jednog do tri centimetra.

Pravite sa djetetom vlastiti poster, malu bilježnicu i knjižicu.

Pomozite mu da po njegovoj želji izreže riječi i slike, da samostalno nacрта, izlijepi, napiše Ponudite mu uvijek svoje sekretarske poslove: „Trebam li napisati?“ Napravite zajedno sa djetetom jednu lijepu kutiju za njegove vlastite riječi koje ćete mu postepeno poklanjati na malim karticama.

Akceptirajte švrljanja i ostale pokušaje pisanja Vašeg djeteta.

Uzмите za ozbiljno to šta Vaše dijete priča o tome. Greške nisu ništa loše. Isto tako je Vaše dijete i govorni jezik naučilo preko grešaka. Prihvatite način pisanja Vašeg djeteta kao nivo njegovog postignuća. Kasnije, u školi, možete mu ponuditi kao poređenje, „kako odrasli to pišu“.

Napišite djetetu samo one riječi koje ono izričito želi znati.

Potaknite rođake ili prijatelje da Vašem djetetu pišu pismo ili e-mail.

Ponudite mu, da u odgovoru napišete to što ono želi. Pročitajte povremeno prve dijelove, a na kraju i čitavo pismo: „Tako, sada smo napisali ... „

Übersetzung/ Prijevod:

Ljubica Subotić Rapo, Interkulturelle Mediatorin und Mitarbeiterin an den Sprachenzentren

Ausführlicher: Brügelmann, H./Brinkmann, E. (1998): Die Schrift erfinden – Beobachtungshilfen und methodische Ideen für einen offenen Anfangsunterricht im Lesen und Schreiben. Libelle: CH-Lengwil (2. Aufl. 2005) und verschiedene Beiträge zu: Brügelmann, H. (Hrsg.) (1998): Kinder lernen anders: vor der Schule – in der Schule. Libelle: CH-Lengwil (2. Aufl. 2000).